

РОН МИЛЪР

Петте принципа на прииждащата образователна революция

Превод: Павел Лазаров

Статия от [GREEN MONEY JOURNAL winter08/09](http://www.greenmoneyjournal.com)

<http://ijjoanjaeckel.blogspot.com/2009/01/r-o-n-m-i-l-l-e-r-five-principles-of.html>

Нашите училищни системи са проектирани по правилата на едно особено виждане за света – механичното технократското мислене, продукт на индустриалната имперска експанзия от средата на 19-ти век. Все по-очевидно е, че тази историческа ера е изчерпала вече всичките си творчески енергии и е вече в упадък. Изгрява друго виждане за света – виждане, имащо предвид устойчивостта, взаимосвързаността и тържеството на човешкото многообразие. Това е едно всеобхватно виждане, носител на свършено различни идеи за образованието.

Повишаващият се интерес към образователните алтернативи – училищата „Монтесори” и „Валдорф”, „домашното образование”, „демократични училища”, „мълчаливо образование” (Quaker education), „чартърни училища” и редица други, представляват от никого не управлявана, самоорганизираща се революция, стояща на гребена на вълната на този нов мироглед. Аз мисля, че това е едно истинско, неподправено социално движение, което в крайна сметка ще смени днешната училищна организация с нещо коренно различно. Противно на стандартизираните училищни практики от индустриалната ера, раждащите се днес алтернативи ангажират младите хора в активно, смислено, отговорно отношение към света и ги поощряват да участват в строежа на една справедлива, грижовна и устойчива култура.

Независимо че това движение е представявано от различни образователни методи, то е изразител на 5 фундаментални принципа: уважение към всеки човек, устойчиво равновесие, децентрализиране на управлението, разделение на политическата, икономическата и културната сфери и всеобхватен мироглед.

1. Уважение към всеки човек

Мария Монтесори го е казала добре: „Детето е **строителят** на една неповторима човешка индивидуалност. То взаимодейства със заобикалящия го свят с решителност и любознателност, и е водено от своята вътрешна творческа сила. Човешките същества имат вродени способности и стремежи да оформят индивидуалност, която да възприема и изживява света по начин, който е различен от всеки друг. Ето защо ние имаме нужда от самостоятелност и сигурност, за да развием напълно собствения си потенциал. Всички ние носим семенцата на потенциалната си еволюция и най-високите си стремежи в сърцата си. Целта на образованието е да се грижи за покълването и порастването на тези семена.”

2. Устойчиво равновесие

Образователната революция се изразява в отвореност към цялата сложност на живота. Да живееш в равновесие означава да държиш на собственото си мнение ненатрапчиво, оставайки при всички положения отворен за проявленията на реалността, които ти се струват далечни или непонятни; давайки си ясната сметка, че изразенията на живота са многообразни и временни, а не окончателни. Благодарение на този принцип ние се отнасяме към всеки учещ с особена чувствителност и гъвкавост, вместо с някаква идеология или стандартен метод. Една публична образователна система, която постоянно търси равновесието, не би могла да остане насилствена и монокултурна. Тя би се постарала да предоставя многообразни алтернативи, представляващи различни философски и културни възможности.

3. Децентрализация на управлението

В наши дни истински важните решения, предопределящи качеството на живот на милиони хора, се взимат от политически или корпоративни елити, а не от общественоактивни граждани. Стандартизирането на училищното образование, фанатичното правене на сметки, водещо до стандартизиране на всичко (от учебни пътища, до учебници), и безмилостните тестове, вместо да отразяват желанията на хората, въввлечени пряко в образователните дела – учители, родители или младите хора, - отразяват онези на корпоративни директори, могъщи фондации и мас медии. Правителствените проекти (като *No Child Left Behind*, с извинение) не са нищо повече от образователните политики на една технократска империя. Движението за образователни алтернативи обратно е едно усилие на хората от низините, организирали се, за да вземат решения чрез истинско активно и демократично участие за неща със съвсем човешки измерения.

4. Разделяне на политическата, икономическата и културната сфери на обществото

Философът Рудолф Щаейнер (основателят на Валдорфското училище) твърди, че обществото е най-здравно, когато на неговите 3 основни функции/сфери – икономическата, политическата и културната - е позволено да запазят цялостта си без да се месят обаче на другите. Той стига до извода, че в нашите модерни времена икономическата инициатива се е разпростряла далеч отвъд границите си и по този начин е превърнала всеки друг аспект от живота в някаква баналност – нещо с пазарна, вместо със своя вътрешна, самобитна стойност. Образователната революция се опитва да върне преподаването и ученето в сферата на културата - на свободата и творчеството. Онези, които са изоставили публичната училищна система, избирайки независими алтернативни училища или домашното училище, не са просто за приватизиране на образователната система, което по същността си продължава да третира ученето като една пазарна стока. Вместо това те отговарят интуитивно на убеждението си, че истинското учене е органично, спонтанно и дълбоко смислена материя, която изисква автономност от политическите и икономическите сили, владеещи по настоящем публичното образование.

5. Всеобхватен/холистичен мироглед

От холистична гледна точка основната цел на образованието не е тази да предава одобрени и позволени порции знание, ами е да помага на учениците да живеят с нестихващо въодушевление и вълнуващ интерес към света, и да развиват заедно с това умения за непреднамерено изследване и критично мислене. Притежавайки тези качества, холистично образованите хора живеят целеустремено, творчески и ангажирано за подобряването на света.

Взети заедно, тези 5 принципа представляват пътят за преосмислянето на предположенията и вярванията, крепящи цялата настояща училищна система.

За автора

Д-р Рон Милър е ангажиран с алтернативното образование повече от 20 години. Тази статия е кратка извадка от последната от 9-те му книги, озаглавена „Самоорганизиращата се революция”. Милър е създател на 2 списания и по настоящем е редактор на списанието „Образователна революция” (*Education Revolution*), издавано от американската Организация за ресурсите на алтернативното образование (*Alternative Education Resource Organization*) с интернет адрес <http://www.educationrevolution.org>

Рон Милър е основател на Белуедър скул (*Bellwether School*) и на Куакер скул (*Quaker school*) във Вермонт, САЩ. Междувременно преподава история в Чампейн колидж (*Champlain College*). За допълнителна информация и контакти е на разположение сайтът му <http://www.pathsoflearning.net>